ERÄVIESTI 1/2019

Petäjäveden Erämiehet ry

Tiedotuslehtinen jäsenille ja maanvuokraajille
47. vuosikerta

HUOM!

Kun sinun posti- tai sähköpostiosoitteesi muuttuvat, niin ole hyvä ja ilmoita siitä

- Harri Lätille (harri.latti@gmail.com), puh. 040-1883770 tai
- puheenjohtaja Mikko Jutilalle (mikko.jutila@elisanet.fi, puh. 040 7092425).

Kiitos!

MUISTA!

Kun tarvitset vieraskortin, niin ilmoita siitä viimeistään jahtiaamuna tekstiviestillä Mikko Jutilalle (040-7092425) ja kerro vieraan nimi/nimet. Maksat vieraskortin seuran tilille FI26 5339 0820 0259 98 seuraavan ohjeen mukaan:

- vieraskorttimaksu päivältä on 10 €/hlö lokakuun loppuun ja sen jälkeen 5 €/hlö. Alle 18-vuotias pääsee maksutta vieraaksi jäsenen mukaan.

ERÄMIEHET 65 VUOTTA!

- Petäjäveden Erämiehet ry:n 65-vuotista juhlapäivää vietetään Repolassa 27.7.2019 klo 13.00 keittolounaan merkeissä. Kaikki seuran jäsenet, maanvuokraajat ja yhteistyötahot ovat tervetulleita!

Eräviesti 1/2019
Toimittanut Veijo Honkanen ja Pentti Valkeajärvi.
Taitto: SV-palvelu Henry Moilanen | Paino: Kirjaksi.Net Jyväskylä
Kuvat Pentti Valkeajärvi (ellei toisin mainita)

Puheenjohtajan tervehdys

Mikko Jutila

Terve vain maanomistajille ja jäsenille. Taas on vuosi tallattu eräpolkuja eteenpäin. Petäjäveden Erämiehet ry:lle tulee syksyllä 65 vuotta täyteen. Pidetään sen kunniaksi pienimuotoinen juhlatapahtuma, johon ovat tervetulleita kaikki Erämiehille maita vuokranneet, jäsenet, naapuriseurojen edustajat ja muut sidosryhmät. Kutsu tulee, kunhan paikka ja aika saadaan lyötyä lukkoon.

65 vuotta seuratoimintaa on pitkä aika, kun alkaa miettimään. Jos miettii tämän päivän yhdistyksiä, niin harvalla on näin pitkää historiaa. Moni urheiluseura tai muu yhdistys on hiipunut näinä vuosina. Näin uhkaa käydä myös monille metsästysseuroille. Nuorisotoimintaan on panostettava jatkossa aktiivisesti. Metsästysseuratoiminta on erittäin hyvä ja antoisa harrastus ja jaksan puolustaa ja puhua siitä kenelle tahansa, joka luonnossa tykkää olla ja liikkua.

Metsästykseen usein vahvasti liittyy koirat ja kenneltoiminta. Monesti kysyntää olisi pelkille koiran ohjaajillekin koirineen. **Toukokuussa** alkaa Petäjävedellä nuorille suunnattu koirakerho, jota Erämiehetkin on mukana järjestämässä. Koirakerhossa syvennytään koiran pitoon ja terveyteen. Kenneltoiminnan myötä avautuu huimasti toimintakenttää metsästyksen parissa. Seuranakin olemme pyrkineet olemaan hyvin myötämielisiä ja auttamaan koirakokeiden ja tapahtumien järjestämisessä. Koetoiminta on panostusta tulevaisuuteen.

Syyskuun alussa järjestämme yhteistyössä Petäjäveden riistanhoitoyhdistyksen ja Metsästäjäliiton kanssa nuorille suunnatun Metsoleirin nimellä tunnetun nuortenleirin. Siellä on tarkoituksena perehtyä metsästyksen etiikkaan ja käytännön metsästykseen maastossa.

Petäjäveden Erämiesten suuntaan on tehty **tunnustelua** Kintauden Eränkävijöiden ja Eerojen Erän suunnalta, voisivatko nämä seurat **sulautua** Petäjäveden Erämiehiin? Yhdessä asiaa on seurojen kesken tuumailtu, ja tultu tulokseen, että leveämmillä hartioilla olisi helpompi mennä eteenpäin. Seurojen sulauttaminen Erämiehiin ei ole aivan läpihuutojuttu käytännön tasolla. Muun muassa säännöt joudutaan päivittämään vastaamaan nykypäivää jne. Mikäli seurojen yhdistyminen toteutuu, se takaisi hirvenmetsästyksen ja metsästysseuratoiminnan jatkumisen Kintauden suunnalla tulevaisuudessakin. Toivomme asian suhteen ymmärrystä myös maanomistajilta. Uutena juttuna Erämiehiin tulisi mukaan hirvenmetsästys. Eerojen Erän hirviporukka muodostaisi hirvijaoston Erämiehiin ja hoitaisi hirven metsästyksen tutulla porukallaan Kintauden suunnalla, kuten tähänkin asti. Muutenhan Petäjäveden Erämiehet metsästää vain pienempää riistaa. Myöhemmällä Hannu Heikkinen Eerojen Erästä ja Ville Pätynen Kintauden Eränkävijöistä hieman kertoo, mitä ajatuksia heillä on sulautumisen tiimoilta.

Hyvää kevättä / kesää kaikille!

Kintauden Eränkävijöiden ajatuksia seurojen yhdistämisestä

*Puheenjohtaja Ville Pätynen (*ville.patynen@mhy.fi*), puh. 040-8311853.*

Olen toiminut pari vuotta Kintauden Eränkävijät ry:n puheenjohtajana. Vuosi sitten pääsiäisen aikaan aloimme johtokunnan kanssa miettiä, olisiko järkeä yhdistää meidät ja naapuriseura Eerojen Erä? Huomasimme vuosikokouksissa, että seuramme aktiivinen porukka pieneni vuosi vuodelta, ja jopa johtokunnan kokoon saaminen teetti osin vaikeuksia. Tuntui turhalta pyörittää ry:n byrokratiaa vähenevällä porukalla. Jos saataisiin isompi seura aikaan, niin saisimme kevennettyä mm. kokousrutiineja ja aikaa jäisi enemmän riistanhoitoon sekä metsästykseen. Muutamien puhelinsoittojen jälkeen ideaksi alkoi muodostua se, että Kintauden Eränkävijät ja Eerojen Erä voitaisiin yhdistää Petäjäveden Erämiehiin. Erämiehet olivat jo hyvämaineinen sekä riittävän iso ja aktiivinen seura.

Syksyllä pidimme seurojen yhteyshenkilöiden kesken muutamia palavereita, joista paikallislehdessäkin oli juttua. Talvikokouksessa 2019 seura päätti hyvän ja rakentavan keskustelun pohjalta, että olemme mukana seurojen yhdistämissuunnitelmassa, jos siihen päädytään Eeroissa ja Erämiehissä. Tällä hetkellä Petäjäveden Erämiesten uudet säännöt ovat rakentumassa ja tuleva kesän aikaan nähdään, miten tässä yhdistymisprojektissa tuleekaan käymään. Periaatteellinen hyväksymispäätös on tehty kaikissa seuroissa.

Jos seurojen yhdistyminen toteutuu, on sovittu, että minä hoidan uusien seurojen metsästysvuokrasopimusten uusimisen Petäjäveden Erämiesten nimiin. Yhdistyminen saattaa herättää kysymyksiä maanomistajien keskuudessa. Isoin asia lienee se, tuleeko juuri meidän mailleen nyt enemmän metsästäjiä kuin aikaisemmin. Tämä on turha pelko, sillä jahtiporukka tahtoo vanhentua vähän liiankin nopeasti. Pienriistajahdissa harvoin edes törmää tänä päivänä muihin metsästäjiin. Sen verran harvassa ovat jahtimiehet ja naiset nykyään. Suurriistajahdit toki vaativat isommat porukat, mutta nämä ovat tarkoin säädeltyjä ja johdettuja metsästyksiä.

Metsästys on yksi metsien monikäytön muotoja. Luvalliset metsästäjät ovat myös parhaita metsästyksen valvojia liikkuessaan jahtimailla. Lisäksi he informoivat maanomistajia mahdollista metsätuhoista ja muista vastaavista ”tapahtumista”, joita he havainnoivat maanomistajien mailla. Itse toimin RHY:n valtuuttamana metsästyksen valvojana Petäjäveden kunnan alueella. Toivonkin yhteydenottoja maanomistajilta, jos mahdollisia epäselvyyksiä metsästykseen liittyen tulee eteen.

Metsästys on tänä päivänä suurelle osalle harrastus, jossa saadaan olla luonnon parissa ”aivoja tuulettamassa” sekä seuraamassa luonnon kulkua. Saaliin merkitys ei enää ole se tärkein, kuten itsellekin on käynyt vajaan 30-vuoden jahtiuran aikana. Haluan lopuksi toivottaa kaikki metsästyksestä kiinnostuneet mukaan toimintaan. Tilaa seuroissa on kaikille innokkaille. Me kokeneemmat neuvomme mielellään, ja opimme siinä sivussa uutta itsekin!

Metsästäjät voivat ilmoittaa näkemistään metsätuhoista maanomistajille.

Eerojen Erän mietteitä Petäjäveden metsästysseurojen yhdistymisestä.

*Johtokunnan jäsen Hannu Heikkinen (*hannuheikkinen54@gmail.com*), puh. 040-5305123.*

Metsästäjien ikääntyminen ja rivien harventuminen ovat tuoneet esiin kysymyksen toiminnan jatkuvuudesta, näin on käynyt metsästysseura Eerojen Eränkin kohdalla.

Seuran toiminta juontaa juurensa vuoteen 1952, jolloin asemamestari Pentti Käyhkö haki tukea ajatukselle perustaa hirviseurue Kintaudelle. Näin tapahtui jo saman vuoden aikana ja syksyllä metsälle sonnustautuivat Kustaa Karttila, Kalle Koskipää, Yrjö Raiskila, Erkki Cleve, Venne Hakala, Ilmari Pohjanheimo ja Pentti Käyhkö, joka ampui seurueen ensimmäisen hirven syksyn päätteeksi. Seuran toiminta-alue sijoittui Petäjäveden itäosaan lähtien Hirvimäestä ja ulottuen pohjoisessa Liisalanperälle asti. Suurimmillaan metsästysalue käsitti noin 5000 hehtaaria.

Seuran toiminta jatkui 1980 -luvun loppupuolelle hirvenmetsästyksen merkeissä vetäjien vaihtuessa harvakseltaan. Vetäjistä pitkäaikaisin oli Rauhalan Eero. Saalismäärät liikkuivat alkuvaiheessa 1-3 yksilön välillä. Saaliitta seurue jäi kolmena vuotena (1954,-66 ja -67) ja vuosina 1969 ja 1970 hirvi oli kokonaan rauhoitettu.

Vuonna 1990 seurue laajensi toimintaansa pienriistan metsästykseen ja rekisteröitiin nimellä Eerojen Erä kunnioituksesta kolmea seurassa aiemmin vaikuttanutta Eeroa kohtaan. Näitä olivat Eero Raiskila, Eero Tupamäki ja Eero Rauhala. Nimiehdotuksen teki Jukka Raiskila.

Metsästysseuran jäsenmäärä tuplaantui, kun pienriista tuli mukaan kuvioihin. Hirviä metsästi 10 - 15 jäsentä ja suunnilleen sama määrä keskittyi pienriistaan. Riistanhoitoa seura teki pienimuotoisesti, kukin jäsen tahollaan ja tavallaan. Isoimmat talkoot pidettiin hirvieläinmetsästykseen liittyen. Saaliinkäsittelypaikkojen rakentaminen ja ylläpito olivat merkittävimpinä kohteina. Suurin yhteinen ponnistus on ollut vuosittain järjestettävät hirvipeijaiset.

Kun minulla on takana lähes 30 vuotta Eerojen Erän aikaa, joutuu pakostakin toteamaan, että väki vanhenee ja seuran aktiivisuus on hiipumaan päin. Vain pakolliset kuviot, jos niitäkään, tulee hoidettua. Lisää haasteita on tuonut maanvuokraustoiminnan vaikeutuminen tilojen jakamisen ja omistussuhteiden muutoksen seurauksena. Siirtyminen paperien pyörittelystä sähköiseen tietojen hallintaan vaatii työpanoksen kasvattamista ja osaamista. Näihin halu ja resurssit eivät oikein tahdo enää riittää.

Kaikki edellä mainitut seikat ovat saaneet miettimään tulevaisuutta ja toiminnan jatkuvuutta. Ajatukset saivat lisäpontta alueemme sisällä toimivan erillisen pienriistaseuran, Kintauden Eränkävijöiden, kysellessä yhdistymismahdollisuutta seuraamme. Meille esitys sopi hyvin, mutta samaan aikaan (kevät 2018) kehittyi kauaskantoisempi suunnitelma liittyä yhdessä isommaksi kokonaisuudeksi seuraan nimeltä Petäjäveden Erämiehet. Kyseisellä seuralla on hyvä maine, toimiva organisaatio ja sen toiminta on ollut esimerkillistä. Seura on toiminut monissa metsästys- ja riista-asioissa edelläkävijänä ja esimerkkinä muille.

Työtäkin seurojen yhdistymisessä jonkun verran on. Petäjäveden Erämiesten sääntöjä on muokattava uusiksi käsittämään hirvenmetsästyksen ja sen erityisvaatimukset. Voihan olla, että tulevaisuudessa Eerojen Erä ei tule jäämään ainoaksi hirvijaokseksi Petäjäveden Erämiesten organisaatiossa. Resurssien niukkuutta kun podetaan muuallakin pitäjän hirviporukoissa.

Nyt yhdistymisneuvottelut ovat loppumetreillä ja säännöt viimeisiä viilauksia vaille valmiit. Kaikki osapuolet ovat näyttäneet kokouksissaan vihreää valoa yhdistymiselle. Toivonkin alueidemme maanomistajien siunausta asialle. Yhdessä voimme tehdä enemmän riistan hyväksi, säädellä saaliskantoja sopiviin mittoihin ja pitää paremmin yhteyttä maanomistajiin. Ilman maanomistajien suostumusta emme voi metsästystä ja riistanhoitoa harrastaa.

Toimintakertomus 2018

Jari Koskenranta

Hallinto

Puheenjohtajana toimi Mikko Jutila, varapuheenjohtajana Keijo Ekman ja johtokunnan jäseninä Arto Huttunen, Tarmo Ketola, Antti Mäkinen sekä Pentti Valkeajärvi. Rahastonhoitajana toimi Heimo Tanner, jäsensihteerinä Jarkko Rouvinen ja sihteerinä Jari Koskenranta.

Yleistä

Vuoden aikana pidettiin seuran vuosikokous (2.2.) ja kesäkokous (16.8.), joihin osallistui kiitettävästi seuran jäseniä. Johtokunta piti neljä kokousta käsitellen yhteensä 45 kohtaa valmistellen mm. yleisiä kokouksia ja toimintaan liittyviä asioita.

Tukinuittoa Tampinpurolla, jossa niistä tehtiin ylikulkusilta kolmiolaskentareitille. Myös Pirttijokeen ja Salmijärvien väliin tehtiin sillat. Kuva: Joonas Nokelainen

Keväällä järjestettiin pilkkikilpailut 2.4. Isolla Koisjärvellä yhdessä Metsäkulman Erän kanssa ja julkaistiin seuran tiedotuslehti Eräviesti. Kolmiolaskentoja tehtiin Urrialla ja Pengerjoella. Huhtikuussa kaadettiin kämpän tontilta mäntyjä, jotka kuljetettiin Piesalankylälle. Siellä Hannu Neuvonen sahasi ne laudoiksi ja myöhemmin laudat tuotiin kämpälle. Toukokuussa pidettiin Repolan kämpällä siivous- ja puutalkoot sekä rakennettiin liiterin päätyyn puutavaroille säilytyskatos. 19.5. järjestettiin nuorille loukkuopastuspäivä yhteistyössä Rhy:n ja Kirkonkylän koulun vanhempainyhdistyksen kanssa. Hetteen haukisavottaa jatkettiin touko- ja kesäkuussa. Kesäkuun 9. päivänä järjestettiin matka Riihimäen Erämessuille linja-autolla. Kolmiolaskentojen reitille Urrialle tehtiin kolmeen paikkaan sillat jokien ylityksiä varten. Juhannukseksi toimitettiin koivun oksia saunavastojen tarpeiksi Petäjäkodille. Erämiehillä oli osasto Petäjäveden Sadonkorjuu- ja Metsäpäivänä 8. syyskuuta Masuunissa. Rauhoitusalueita oli koetoimintojen vuoksi alueillamme 1.-2.9. ja 6.10. Joulurauha riistaeläimille oli 24.-25.12.

Saaliskiintiöt 2018

Seuran saaliskiintiöt olivat seuraavat: yksi kanalintu/erämies ja jänikselle ei rajoitusta. Jos vieras ampui kanalinnun, niin se meni isännän kiintiöstä.

Maksut 2018

Seuran jäsenmaksu oli 40 € sisältäen Metsästäjäliiton jäsenyyden ja Jahti-lehden. Liittymismaksu oli 85 €, rh-korvaus 20 € ja talkoomaksu 20 €. Kausikortti maksoi 80 € ja vieraskortti 10 €/vrk linnunmetsästyskaudelta ja sen jälkeen 5 €/vrk. Alle 18-vuotias pääsi veloituksetta mukaan metsälle.

Sahausporukka urakan jälkeen.

Toimintasuunnitelma 2019

Pidetään vuosikokous ja kesäkokous sekä tarvittava määrä johtokunnan kokouksia. Kevään aikana julkaistaan tiedotuslehti Eräviesti ja pidetään pilkkikilpailut, jos jäätilanne sen sallii.

Huhtikuussa on tarkoitus tehdä linnuille pönttöjä yhdessä Rhy:n ja Luonto ry:n kanssa. Juhannukseksi toimitetaan saunavastojen tekoa varten koivunoksia Petäjäkodille ja autellaan vastojen teossa tarpeen mukaan. Kesällä vietetään Erämiesten 65 -juhlaa Repolan kämpällä ja syyskuussa 6. - 8. päivinä pidetään Metsoleiri 12 - 17 -vuotiaille Repolan kämpällä. Osallistujia voi olla maksimissaan 15.

Repolan kämpän ympäristöä hoidetaan pitkin kesää ja tarvittaessa järjestetään talkoita. Tampin kierroksen opastustaulut pyritään saamaan tulevana kesänä paikoilleen kunnan ja Petäjävesi-Seuran kanssa.

Riistanhoitojaoston toimintakertomus

Tarmo Ketola

Riistanhoitojaosto hoiti jälleen riistakolmiolaskennat. Varsinaiset tulokset eivät ketään yllättäne. Linnut jatkavat Urrian kolmiolla alavireisissä merkeissä ja vain metsolla oli havaittavissa lievää piristymistä edellisvuoteen verrattuna. Voi hyvin olla, että kesän kuumuus oli karkottanut kolmiolta linnut kosteammille, marjaisemmille ja viileämmille maille ja siksi laskentatulos oli jälleen melko vaatimaton. Perustuen riistakeskuksen arvioihin lintukannoista ei silti pitäisi olla huolestunut, koska yleiskuva lintukannoista on lievästi positiivinen monen huonon vuoden jälkeen.

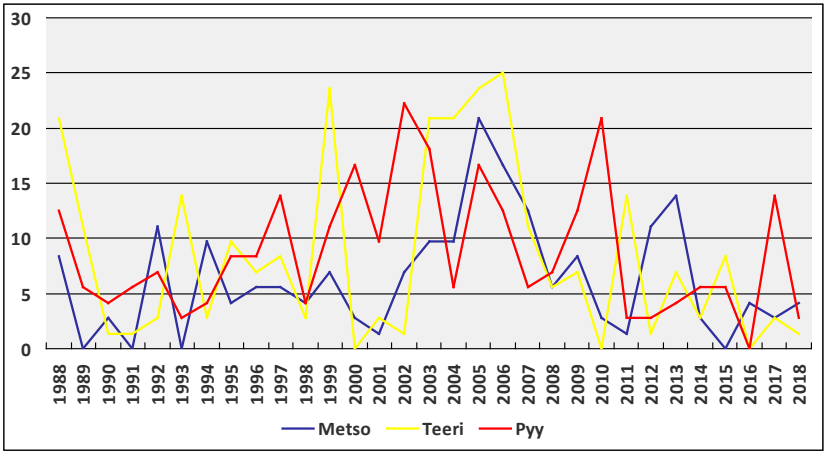

Urrian kesäkolmiolla havaitut linnut (yksilöä/100 ha) vuosina 1988 - 2018.

Talvilaskennasta päällimmäiseksi huomioksi jäi jänisten määrän selvä lisääntyminen. Tässäkin on virhetulkinnan mahdollisuus, koska laskenta-aika venyi melkoisen myöhäiseksi. Alkutalvi mentiin ennätyspaksuilla lumipeitteillä, mutta loppukauden hankikannot eivät saaneet pehmeää lumipeitettä päälleen kuin vasta melko myöhään. Myöhästynyt laskenta tuottaa lisäjälkiä laskentoihin, kun luonto heräilee kevään menoon ja liikkuminen eläimillä lisääntyy.

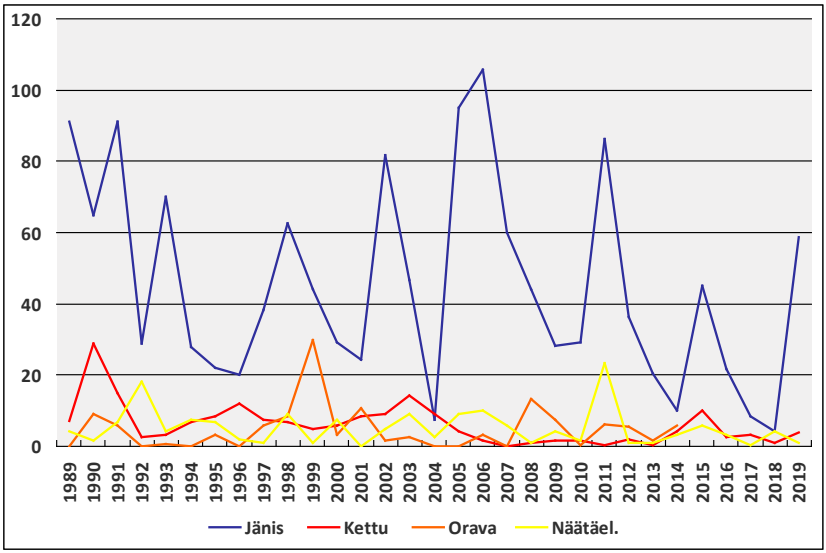

Urrian talvikolmion laskentatulokset (lumijälkeä/päivä/10 km) vuosilta 1989 - 2019.

Puron ylitys oli helppoa elokuun alun riistalaskennassa. Kuva: Mikko Jutila.

Kenneljaoston toimintakertomus 2018

Antti Mäkinen

Jäsenet: Teppo Sirniö, Joonas Nokelainen, Ari Mikkola, Keijo Ekman ja Antti Mäkinen
Kuluneena vuonna 2018 jäsenten koirille tuli koe- ja näyttelykäyntejä mukavasti. Parhaiten jäsenten koirista menestyi Ari Mikkolan omistama kk kettuterrieri Misha gammy natan han, tullen käyttöpuolelta kaksoisvalioksi. Maastojamme on annettu muiden koejärjestäjien käyttöön ja jäsenemme ovat toimineet tuomareina eri koemuotojen parissa.

Kurssi- ja koulutustoiminta

Emme järjestäneet koulutusta.

Uusia tuomaripätevyyksiä; Antti Mäkinen ketunajokokeiden palkintotuomari.

Koetoiminta

Jäsenemme järjesti kahdet luolakoirien metsästyskokeet.

Erämiesten vuoden koira tulokset:

1. Kk Kettuterrieri Mishka gammy natan han FI9896/18 57p om Ari Mikkola.
2. Suomenpystykorva Valkolammin Iitamaria FI33497/15 15p om Tommi Suhonen.
2. Amerikankettukoira Kettukeisarin Fatboy ER26584/14 15p om Antti Mäkinen ja Mikko Jutila.
3. Suomenpystykorva Hakojen Sessi FI28233/14 10p om Keijo Ekman.
4. Saksanseisoja Myräkkälän Remu FI22443/14 5p om Ari Mikkola.
5. Saksanmetsästysterrieri Petovihan Holo FI53797/17 3p om Mikko Jutila.
6. Saksanmetsästysterrieri Petovihan Kausti FI53798/17 2p om Mikko Jutila.
7. Beagle Nevamarjan Cinnamonroll FI22443/14 1p om Tommi Suhonen.

Kenneljaoston toimintasuunnitelma vuodelle 2019

Alkaneen vuoden toiminta pohjautuu muiden järjestöjen järjestämien kenneltapahtumien avustamiseen ja pyrimme aktivoimaan jäseniämme osallistumaan kaiken kattavasti kenneltoimintaan.

Koetoiminta

Järjestämme tarvittaessa luolakoirien metsästyskokeita.

Annamme maastoja muiden koejärjestäjien käyttöön.

Haukkukoe käynnissä ja pystykorvan haku päällä. Koiranomistaja ja tuomari ovat tarkkana.

Ampumajaoston toimintakertomus vuodelta 2018

Joonas Nokelainen

Erämiesten ampumajaosto kunnostautui vuonna 2018 ja järjesti kolme erillistä tapahtumaa. Tämä lienee ennätys miesmuistiin. Kevät startattiin väkevästi osallistumalla 27.5.2018 Padasjoella järjestettyihin riistapolkukilpailuihin. Tapahtumaan osallistui Erämiehistä kaksi ampujaa sekä yksi huoltaja. Huoltaja Siirille meneekin tänä vuonna Erämiesten ampumajaoston kunniamaininta.

Onnistunut kettujahti. Kuva: Mikko Jutila.

Erämiesten haulikkokilpailut järjestettiin Kiuasniemen ampumaradalla 22.7.2018. Harvinainen kilpailu sinänsä, että ensimmäiset reklamaatiot kilpailuista saapui jo viikkoja ennen kilpailuja! Itse tapahtuma meni mallikkaasti ja ilmassa oli suuren urheilujuhlan tuntua.

Kilpailun tulokset:

1. Pekka Tuominen 20+4
2. Jukka Hokkanen 20 +3
3. Joonas Nokelainen 19+6
4. Juha Savolainen 19+5
5. Keijo Ekman 18
6. Terho Niiles 16
7. Hannu Heikkinen 15
8. Harri Lampinen 14
9. Ari Mikkola 9

Ampumajaosto piti tänä vuonna myös ohjatun haulikkoammuntakerran 31.7.2018. Tässä hiottiin haulikkoammunnan liikkeet kohdilleen ennen syksyn jahteja. Paikalle saapui kaksi innokasta ampujaa! Erämiesten ampumajaoston tapahtumiin osallistui allekirjoittaneen lisäksi 10 seuran jäsentä!

Ampumajaoston toimintasuunnitelma vuodelle 2019

Petäjäveden erämiesten ampumajaosto ei järjestä mitään ylimääräisiä tapahtumia vuonna 2019, kun ei niihin kukaan osallistukkaan. Kilpailut järjestetään 2019 kesän / syksyn aikana.

Ampumajaosto suosittelee osallistumaan rhy:n järjestämiin haulikko- ja kivääriratojen kunnostustalkoisiin sekä ammuntakilpailuihin.

Mikäli on kiinnostunut saamaan ohjattua opastusta haulikkoammuntaan, suosittelen ottamaan rohkeasti yhteyttä allekirjoittaneeseen.

Urrianperän metson soitimista

Pentti Valkeajärvi

Vuosituhannen vaihteessa perustettu Keski-Suomen Metsoparlamentti käynnisti monenlaisia hankkeita, joissa Erämiehet olivat avustajina. Yhdessä Ijäksen Laurin kanssa jatkoimme samalla 1980-luvulla tekemäämme tutkimusta hakkuiden vaikutuksista metson soitimeen. Tällä kertaa otimme myös Petäjäveden ja erityisesti Urrianperän soidinpaikat erityiseen tarkkailuun. Valaisen vähän näitä menneitä puuhiamme, sillä seurassamme on runsaasti uusia jäseniä, joilla ei ehkä ole tietoa näistä metsohankkeista. Ehkä joku innostuu kartoittamaan keväisin uusia soidinpaikkoja tai tarkastamaan nykyisten soitimien tilanteita. Vaikka varsinaisia tutkimushankkeita ei olekaan meneillään, olemme pyrkineet kuitenkin tarkistamaan vuosittain muutamien soitimien toimivuuden lumijälkien perusteella.

Kolmekymmentä vuotta seurakunnan mailla meille haulikkoa ulkoiluttaneille oli sykähdyttävä kokemus, kun keväällä 2001 Oratin metsäautotiellä käveli autoa vastaa soiva metso. 1960-luvun lopulla syntyneet laajat taimikot olivat varttuneet nuoriksi metsiksi, metsojen mieleisiksi. Sen innoittamana aloimme kartoittaa läntisen Petäjäveden soitimia oikein tosissaan. Jotakin vihiä soitimista toki oli, mutta kartoittamisessa auttoi merkittävästi tieto, että soitimia on keskimäärin parin kilometrin välein. Toki näin on, jos metsä on vähintään noin 30-vuotiasta. Hankikeleillä lumijälkiä etsittiin otollisilta paikoilta, minkä tuloksena Teerijärvi keskipisteenä 3-4 kilometrin säteeltä löytyi kahdeksan soidinpaikkaa ja rinkiä laajentaen lisää. Mikä merkille pantavaa, lähes kaikki soitimet sijaitsivat nuorissa metsissä. Osaa ei ollut vielä edes ensiharvennettu, eli aika tiheässä männikössä metsot pystyivät soidintamaan.

Tampinpuron soidin sijaitsi löydettäessä Teerijärven laavulle menevän tien varressa. Laurin kanssa aloimme sitä tuota pikaa kartoittamaan menemällä illalla lähistölle kytikselle kuuntelemaan, kun kukot laskeutuvat ryskyen yöpymispuihin. Toimiva konsti, jos ei halua lähteä aamuvarhaisella liikkeelle. Yhdestä paikkaa ei tietenkään kovin monen kukon tuloropinoita kuule. Tällä ensimmäisellä kerralla taisimme kuulla kolmen kukon saapumiset. Tampinpuron lisäksi soitimia löytyi muun muassa Lautasalosta, Mölkkälänsuolta, Löytösuolta, Isosuolta ja Lemettilänsuolta.

Uusille soitimille on tyypillistä, että ne hakevat paikkaansa. Niinpä Tampinpuron soidinpaikkakin siirtyi muutaman vuoden kuluttua yli puolen kilometrin päähän varsin oivalliseen maastoon Tampinpuron varteen. Nimesimme soitimen sen mukaan. Reviirikukkojen luku oli suurimmillaan 2010-luvun alussa, jolloin niitä arvioitiin olevan ainakin kahdeksan yksilöä. Viime vuosien jälkihavainnot viittaavat vain muutaman kukon kortteeriin, eli lintukannan taantuma näkyy myös soitimilla. Parina keväänä kävin telttailemassa paikalla saadakseni ensimmäisiä kuvia Urrianperän metsoista. Maasto oli silloin nykyistä tiheämpää etenkin kankaan puolella, joka on nyt harvennettu. Soidintunnelmassa ei ollut moittimista, sillä kukko koppeloineen touhusi teltan nurkalla pimeään aikaan, mutta porukka siirtyi valoisalla kauemmaksi ja näkymättömiin. Oheinen kuva on harvoja siedettäviä sieltä, mutta siinäkin kuvassa linssin huurtuminen sumentaa hiukan näkymää.

Tampinpuron metso joutui soimaan tiheässä nuoressa männikössä 2011.

Petäjävedelläkin asunut luontokuvaaja Markus Sirkka kyseli runsas kymmenen vuotta sitten soitimia kuvatakseen lintuja, ja Tampinpuron soitimen neuvoimme hänelle. Parina keväänä Markus kävikin sitten ranskalaisine vierainee tutustumassa suomalaiseen korpeen ja hangessa rämpimiseen. Elämyksiä olivat kuulemma ainakin saaneet, kuvista en tiedä. Minäkin käytin siellä kerran vieraita eli tuttuja työkavereita, naispuolisia sellaisia. He olivat omassa teltassa, minä Pirjon kanssa toisessa. Soidin oli huipussaan tuona yönä ja varsinkin vieraitten lähellä riitti menoa ja meininkiä ja hyvä niin.

Urrianperän soidintutkimusten parasta antia on ollut se, kun voitiin todeta uusia soidinpaikkoja syntyvän myös nuoriin metsiin. Voitiin kumota vanha käsitys, että metso olisi vain vanhojen metsien laji. Toki tämän suuntaisia havaintoja oli tehty jo aiemminkin. Toinen tärkeä havainto oli soidinpaikkojen epävakaus, eli ne voivat siirtyä vuosittain satoja metrejä ja jopa kilometrin. Siirtymisen edellytys on, että on tilaa siirtyä eli lähimmät toiset soidinpaikat eivät ole liian lähellä.

Mainituista kahdeksasta soidinpaikasta on ainakin viisi siirtynyt vähintään satoja metrejä 2000-luvun alkupuolella. Pisin siirtymä on yli kilometrin, kun Mölkkälänsuon soidin Hietalammin itäpuolella sammui ja uusi havaittiin 2011 Saarisuolla, Repolan kämpän lähellä. Varmaahan tästä siirtymästä ei voida olla, mutta joka tapauksessa Saarisuolle, yllättävän väljään maastoon, syntyi uusi soidin. Sielläkin tuli muutamana keväänä telttailtua, mutta kuvaamisen kannalta oli ongelmallista lintujen liikkuvuus. Ne eivät kauan pysyneet näkösällä. Koppelot kun lähtivät kävelemään, niin kukot seurasivat. Viisi vuotta sitten kukkoja oli parhaimmillaan puolen tusinaa, mutta viime vuosina soidin on kovasti taantunut. Ei ole edes varmuutta, onko suolla enää soidinta.

Metson ja teeren soidinpaikkojen seurannoista kiinnostuneet voisivat ottaa yhteyttä kirjoittajaan (puh. 040-7590651) sekä Lauri Ijäkseen (puh. 040-7172193).

Keväiset hakomismännyt antavat viitteitä myös soidinpaikoista.

Vesilintuasiaa

Lauri Ijäs

Vuoden 2018 vesilintulaskennat

Petäjäveden Erämiehillä on jo yli 20 vuotiset perinteet vesilintukantojen seurannassa. Kauimmin seurannassa on ollut kuusi laskentakohdetta: Pieni-Hete, Iso-Hete ja Syrjälampi Pengerjoella, Lahnajärvi Kuivasmäellä, Kelvelahti Kirkonkylällä ja Saarijärvi Oiniemessä. Vuonna 2017 otettiin laskentaan luonnonravintolammikko Piesalankylällä. Viime vuonna kohteita perustettiin neljä lisää: Huttulan suunnalla Tiipperlampi, Karikonkylällä Kuristainen ja Hirvilahti ja Kintaudella Ala-Kintaus-järven Myllylahti.

Uusimmista kohteita ei vielä ole kertynyt merkittäviä seurantatietoja, joten ohessa jokunen sana pitkäaikaisseurannan tuloksista viime vuodelta. Pesivää kantaa kuvaavassa parilaskennassa vuonna 2018 lintumäärät olivat koko seurantajakson alhaisimmat. Laskentakohteilla vesilintuja oli yhteensä 45, kun viitenä edellisenä vuotena määrät vaihtelivat välillä 53-73.

Poikuelaskennassa vuoden 2018 tulos oli lähellä viime vuosien keskitasoa. Poikueita tavattiin suunnilleen viiden edellisvuoden tapaan. Havaittu lintumäärä vuonna 2018 oli 25, kun viiden edellisen vuoden vaihteluväli oli vastaavasti 17-51 lintua.

Vuonna 2018 mainituilta pitkäaikaiskohteilta ei tavattu yhtään tukkasotkapoikuetta, vaikka parilaskennassa lintuja tavattiinkin. Haapanapoikueita oli yksi, mutta siinäkin vain yksi poikanen. Lajien kannat ja pesintämenestys ovat selvästi heikentyneet seurantajakson aikana.

Pelkästään Hetteenlampia tarkasteltaessa parilaskennan lintumäärä oli myös laskentakauden alhaisin (11 lintua, vuosien 2013-17 keskiarvo 26). Poikuelaskennassa lintuja tavattiin 18, kun viiden edellisvuoden keskiarvo oli 21.

Laskentakohteita lisättävä

Laskentakohteiksi valittiin aluksi reheviä lintujärviä, joiden vesilintukannat ovat karumpia vesistöjä runsaammat. Pitkän seurantajakson aikana on voitu havaita monia muutoksia vesilintukannoissa. Näitä ja niihin johtaneita syitä käsiteltiin vuoden 2018 Eräviestissä.

Petäjävedellä havaitut muutokset ovat pääosin yhteneväisiä laajemminkin havaittujen muutosten kanssa. Vesilintuja koskevat ongelmat ovat viime aikoina olleet esillä monissa yhteyksissä, joissa on tarkasteltu vesilintukantoja, niiden hoitoa ja vesilintukantoihin kohdistuvaa verotusta.

Laskentojen päätavoitteena on seurata vesilintujen pesimäkantoja ja lisääntymistulosta ja niissä havaittavia muutoksia vuodesta toiseen erityyppisillä vesillä ja eri osissa Suomea sekä tutkia niiden syitä.

Vesilintujen laskenta palvelee siten kantojen järkevää verotusta ja riistanhoitoa sekä linnuston ja ympäristön seurantaa. Monien riistavesilintujen kannat ovat laskentojen perusteella taantuneet, erityisesti rehevillä vesillä ja Etelä-Suomessa. Taantuminen on kohdistunut lähinnä rehevien vesien vaateliaisiin lajeihin, kuten esim. puna- ja tukkasotkaan.

Laskentamenetelmä on periaatteessa hyvä, mutta laskentapisteitä tarvitaan vielä lisää. Petäjävedellä laskentakohteita on nyt jo kymmenkunta. Laskentojen paikallisen käyttökelpoisuuden vuoksi laskentapisteitä pitäisi vielä lisätä niin Petäjävedellä kuin lähikunnissa. Kohteiden tulisi edustaa erilaisia vesistöjä. Tällöin laskentapisteet yhdistämällä saataisiin paikallisesti parhaat mahdolliset kehitysennusteet.

Nykyaikainen kestävä metsästys perustuu asianmukaiseen riistatietoon. Jos tietoa ei ole riittävästi, niin herkemmin rajoitetaan metsästystä varmuuden vuoksi.

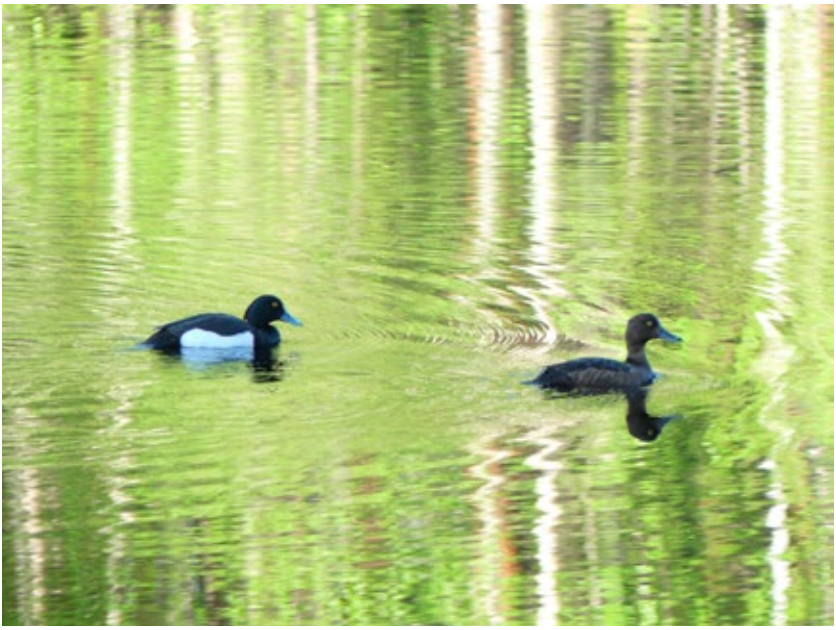

Tukkasotkapari viime keväänä Oiniemen Saarijärvellä. Kuva: Lauri Ijäs.

Erämiesten kuvapankki

Mikko Jutila

Nykyään, kun lähes kaikissa puhelimissa on laadukas kamera, niin kuvia otetaan runsaasti. Uskoisin, että Erämiesten jäsenistökin kuvaa, osa paljonkin. Kaikenlaisia luontoaiheisia kuvia kaivattaisiin Eräviestiin ja seuran käyttöön (esim. historiikki, tiedottaminen ym.).

Kun olet metsällä, kalalla, retkeilemässä, sienestämässä, marjastamassa, koiraa treenaamassa tai muuten vaan luonnon helmassa rentoutumassa tai aikaa viettämässä, nappaahan kuvia! Kuvat voivat olla saalis-, luonto- ja toimintakuvia tai ihan mitä kuvia vain, jotka liittyvät metsästykseen tai luontoon. Myös varsinaisella kameralla otetut kuvat ovat tervetulleita!

Erämiehillä on sähköpostiosoite (petajaveden.eramiehet@gmail.com), mihin kuvia voi lähettää. Kuvia ei jaella eteenpäin, vaan niitä käytetään eräviestissä tai seuran muissa julkaisuissa harkinnan mukaan. Kuvia käytettäessä kuvaajan nimi mainitaan.

Metso tähtäimessä. Kuvat: Pirjo Mikkelson.

Hyvää kesää niin ihmisille
kuin riistallekin!